

مروری بر روابط تجاری رژیم و چین در سال ۲۰۲۴ میلادی

۱۶ میلیارد دلار زیر آتش جنگ

سید علی مددزیدی

نیاز به توضیح ندارد که چین و مفهوم اقتصاد جهانی با یکدیگر پیوند خورده‌اند و تصور هریک بدون در نظر گرفتن دیگری در وضعیت فعلی ناممکن است. با چنین پیش‌فرضی این مسئله بسیار حائز اهمیت است که رژیم با این خطه از شرق آسیا چه نسبتی برقرار کرده؟ این سؤال زمانی حیاتی‌تر می‌شود که در این سمت ماجرا، ایران ایستاده باشد. در مرقوم این هفته سراغ بررسی روابط اقتصادی چین و رژیم رفتیم و ارقام و مبادلات را در ۲۰۲۳ و ۲۰۲۴ میلادی کنار هم گذاشتیم تا روشن شود این دو خطه از زمین چه صحنه‌ای با یکدیگر دارند؟! آیا جنگ در روابط تجاری اثر داشته؟ اگر داشته روند تجارت را صعودی کرده یا نزولی؟ و چند سؤال دیگر.

طبق داده‌های اداره مرکزی آمار رژیم (CBS)، در سال ۲۰۲۴، پس از کاهش شدیدی در سال قبل، شاهد افزایش قابل توجهی در حجم تجارت کالا (به استثنای الماس) بین رژیم اسرائیل و چین بودیم. حجم تجارت در سال ۲۰۲۴ به ۱۶٫۲۷۶ میلیارد دلار رسید که تقریباً ۱۱٫۸ درصد افزایش در مقایسه با ۱۴٫۵۶۷ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۳ را نشان می‌داد. این ارقام نمایانگر بالاترین حجم تجارت بین دو طرف است، البته بعد از سال اوج تجارت دو کشور در ۲۰۲۲ که این رقم به ۱۷٫۷۰۱ میلیارد دلار رسیده بود. جزء اصلی تجارت بین اسرائیل و چین واردات از چین بوده و است. در سال ۲۰۲۴، واردات از ۱۱٫۲۶۸ میلیارد دلار به ۱۳٫۵۱۷ میلیارد دلار افزایش یافت که نشان‌دهنده افزایش ۲۰ درصدی است و این رقم به خودی خود جای تأمل دارد؛ چراکه این افزایش در اوج تنش منطقه‌ای و جنگ غزه رخ داده است.

از ماشین چینی تاناساجی

ترکیب کالاهای مبادله‌شده بین رژیم و چین در سال‌های ۲۰۲۴-۲۰۲۳ نشان‌دهنده افزایش گسترده در تمام بخش‌های اصلی واردات است. واردات تجهیزات الکتریکی ۲۵ درصد افزایش یافته و از ۲٫۳۲۲ میلیارد دلار به ۲٫۶۹۵ میلیارد دلار رسیده است. افزایش شدید ۱۳ درصدی واردات خودروهای چینی نیز همین روند را تجربه کرده و از ۱٫۷۷ میلیارد دلار به ۲٫۰۳۲ میلیارد دلار رسیده است. در حالی که افزایش واردات خودروهای برقی یک پدیده جهانی است، این روند به ویژه در بازار کوچکی مانند سرزمین‌های اشغالی به شدت ملموس است. واردات از سطح تقریباً ناچیز در سال ۲۰۲۰، از مرز دومیلیارد دلار عبور کرده و اکنون حداقل ۱۵ درصد از کل واردات رژیم از چین را تشکیل می‌دهد. از هر پنج خودروی جدید در جاده‌های اسرائیل در سال ۲۰۲۴، یکی در چین تولید شده است و BYD در صدر همه قرار دارد. در همین زمان، در سایر بخش‌های وارداتی نیز رشد قابل توجهی دیده می‌شود. از جمله افزایش حدود ۳۰ درصدی در محصولات نساجی و پوشاک.

صادرات نزولی

اما در حوزه صادرات رژیم به چین تأثیر جنگ محسوس است. از سال ۲۰۲۳ میلادی روند صادرات کاملاً نزولی شده. در سال ۲۰۲۴، روند نزولی صادرات رژیم به چین ادامه یافت و با کاهش ۱۶٫۵ درصدی از ۳٫۲۹۹ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۳ به ۲٫۷۵۹ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۴ کمترین حجم صادرات رژیم

بر سلسله اقداماتی گرفت که مبادلات هم‌پیمانانش در این حوزه با چین را محدود کند و رژیم نیز طبیعتاً از این تصمیم مستثنی نبود.

علت چیست؟

نزول ارقام واردات در ۲۰۲۳ میلادی و صعود آن در سال بعد مبتنی بر عللی رخ داده است. در سال ۲۰۲۳، واردات رژیم کاهش شدیدی نسبت به میانگین‌های جهانی چه به طور کلی و چه به طور خاص از چین را تجربه کرد. در آن سال، اقتصاد سرزمین‌های عبری به دلیل آشفتگی پیرامون اصلاحات قضایی در سه فصل اول، عدم قطعیت را تجربه کرد و به دنبال آن عملکرد اقتصادی خیلی ضعیفی در سه ماهه آخر سال به دلیل جنگ ناگهانی در غزه و لبنان داشت. این ترکیب بی‌ثباتی سیاسی و جنگ، مصرف خصوصی را در طول سال ۲۰۲۳ کاهش داد. کل واردات به رژیم اسرائیل حدود ۷ درصد کاهش یافت و این یعنی واردات از چین حدود ۱۵ درصد کاهش داشت. در این زمینه، افزایش تقریباً ۲۰ درصدی واردات از چین در سال ۲۰۲۴ را می‌توان یک بازگشت به دوران اوج تعبیر کرد و حال در مرحله بعدی باید علت این افزایش را بررسی کرد.

در واقع رقم واردات در سال ۲۰۲۴ میلادی به معنای بازگشت به حالت معمول است و نه یک رکورد شکنی؛ و در مقایسه با سال ۲۰۲۲ میلادی، مقدار رشد چیزی حوالی ۱۵ درصد می‌شود؛ اما همین بازگشت نیز در شرایط پیچیده جنگی دوسال اخیر جای توجه دارد. عامل مؤثر در افزایش واردات رژیم از چین، مصرف خصوصی است که در سال ۲۰۲۴ به دلیل محدودیت سفر ساکنان به خارج از سرزمین‌های اشغالی در نتیجه جنگ، تقریباً ۴ درصد افزایش یافت. علاوه بر این، به دلیل برخی اقدامات بودجه‌ای جدید که تحت تأثیر جنگ رخ داد و در موازات این مسئله تقاضای بالارفت و در نهایت، هزینه‌های مصرف‌کننده در اواخر سه‌ماهه آخر سال ۲۰۲۴ افزایش یافت. برای جبران این افزایش تقاضا واردات کالاهای مصرفی در همین مقطع ۱۲ درصد افزایش پیدا کرد و چین نیز سهم قابل توجهی از این رشد را به دوش کشید و در نهایت همین آمار و ارقامی که در خطوط پیشین مطالعه کردید، حاصل شد.

اسرائیل به چین از سال ۲۰۱۴ را نشان داد. در طول دهه گذشته، صادرات به چین به طور پیوسته افزایش یافته بود و تا سال ۲۰۲۰، پس از ایالات متحده (به استثنای بلوک اتحادیه اروپا اما بالاتر از هر کشور عضو اتحادیه اروپا) به دومین مقصد مهم صادراتی سرزمین‌های اشغالی تبدیل شد. با این حال، تا سال ۲۰۲۳، چین پس از ایرلند به جایگاه سوم سقوط کرد و در سال ۲۰۲۴، صادرات به چین تنها اندکی بیشتر از هلند (۲٫۷۰۷ میلیارد دلار) بود که در رتبه چهارم مقاصد صادراتی رژیم قرار داشت.

کاهش حتی در صادرات تک

در مکتوبات پیشین متعدد به مسئله اهمیت فناوری در رژیم و ابعاد اقتصادی ماجرا پرداختیم. در حوزه صادرات به چین نیز فناوری و لوازم الکترونیک رکن اصلی ماجرا هستند که البته این‌ها نیز همین روند کاهشی را در سال‌های اخیر تجربه کردند. در حالی که این بخش نیروی محرک رشد چشمگیر صادرات رژیم به چین در دهه گذشته بوده، در حال حاضر مبتلا به روند نزولی شده است. در سال‌های اوج، صادرات به چین در این بخش حدود سه میلیارد دلار بوده. در سال ۲۰۲۴، این صادرات ۲۳٫۶ درصد کاهش یافت و از ۱٫۷۲ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۳ به ۱٫۳۹ میلیارد دلار رسید. طبق داده‌های منتشر شده، در دهه گذشته صادرات در حوزه تراشه‌های الکترونیکی به چین از سطح ناچیز به تقریباً یک میلیارد دلار در سال ۲۰۱۳ افزایش یافت و در سال‌های ۲۰۱۸ و ۲۰۲۰ به دو میلیارد دلار رسید. در ادامه این سیر صادرات رژیم به چین در سال ۲۰۱۸ به ۴٫۷۷ میلیارد دلار به اوج خود رسید که عمدتاً ناشی از صادرات تراشه‌های الکترونیکی بود. بین سال‌های ۲۰۱۷ تا ۲۰۲۲، میانگین صادرات سالانه در این دسته به تنهایی ۱۵ میلیارد دلار بوده. با این حال، در سال ۲۰۲۳، این روند معکوس شد و صادرات در این بخش به ۱۰۵ میلیون دلار و در سال ۲۰۲۴ به تنها ۱۶۰ میلیون دلار کاهش یافت. یکی از مهم‌ترین علل این کاهش عجیب سیاست ورزی‌های ایالات متحده در سال ۲۰۲۲ بود. در این سال دولت آمریکا به دلیل رشد فزاینده شرکت‌های چینی و تایوانی در حوزه فناوری و قطعات الکترونیک، تصمیم

مبادلات تجاری رژیم به تفکیک سال از ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۴ میلادی
واحداً ارقام میلیارد دلار است

